

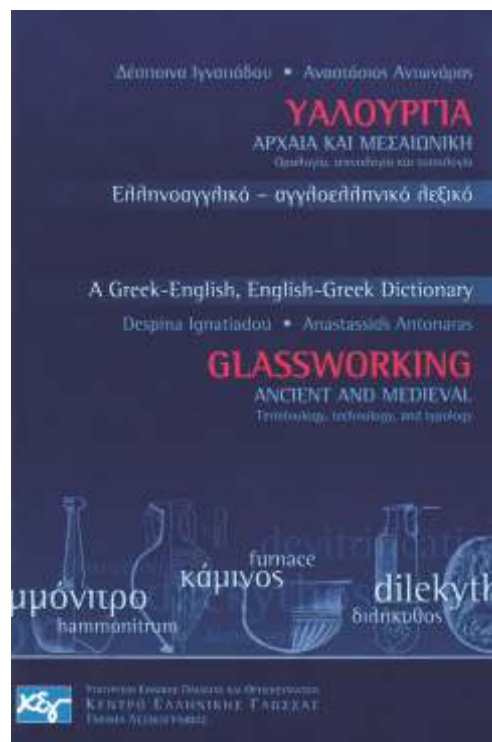
ПРИКАЗ РЕЧНИКА ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΙΓΝΑΤΙΑΔΟΥ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΝΤΩΝΑΡΑΣ, ΥΑΛΟΥΡΓΙΑ : Αρχαία και μεσαιωνική, Ορολογία τεχνολογία και τυπολογία, Ελληνοαγγλικό – αγγλοελληνικό λεξικό, A Greek – English, English – Greek Dictionary

(D. Ignatiadou, A. Antonaras, *Glassworking* : Ancient and Medieval, Terminology, technology and typology, Centre for the Greek Language – Division of lexicography, Thessaloniki 2008; 219 страна текста на грчком и енглеском језику, цртежи, библиографија)

Ако је ваша област интересовања античко или средњовековно стакло, у проучавањима, нажалост, неће те моћи да користите терминолошки речник на српском или српско–*страном* језику, јер још нису објављени. Краћи списак термина у вези с израдом и типологијом стакла можете да пронађете једино у публикацијама чија је тема стакло.

Када обрађујемо стаклене предмете из античког и средњовековног доба, у недостатку домаће литературе користитимо страну која је углавном писана на енглеском језику. Аутори који преузимају термине из овог језика превode их према свом нахођењу и разумевању. Слична ситуација је и када се текст са српског језика преводи на енглески. Срећа је када различити преводиоци, означавајући један појам, употребе исти термин. Ова појава, наравно, не везује се искључиво за проучавање стакла. Карактеристична је и за друге области археологије и историје уметности којима недостају терминолошки речници.

До објављивања овог речника слична је била ситуација у Грчкој. Ово је, заправо, први покушај грчких археолога и конзерватора да формирају речник који се бави терминологијом стакла. Речник је издао Центар за грчки језик како би се од заборава сачували грчки термини, првобитно коришћени у области стакларства, када је оно цветало на тлу Грчке – од праисторије до ранохришћанског периода. Током средњег века углавном се губе да би у поствизантијској епохи у потпуности били заборављени. Међутим, поједини грчки термини – алабастрон, амфора, амфорискос, арибалос, аскос, астрагал, омфалос, диатрета, каликс, техника камеја, купа, гирланда, фрит, иридација, кратер, киликс, кандило, мастос, натрон, оинохоја, оксидација, патера, фијола, пиксида, ритон, скифос итд. – опстали су у терминологији стакларства до данашњих дана. Из наведених примера може се приметити да је већина *преживелих* термина углавном везана за типологију а нешто мање технологију израде стакла.

1. Насловна страна речника *Glassworking* : Ancient and Medieval, Terminology, technology and typology, Thessaloniki 2008.
1. Cover Page of Dictionary *Glassworking*: Ancient and Medieval, Terminology, Technology and Typology", Thessaloniki 2008

Како аутори у уводном тексту наводе, термини из области савременог грчког стакларства преузети су из страних језика. Из тог разлога првобитни циљ аутора био је да забележе коришћене термине на грчком језику, који су у великој мери сачувани и у старогрчкој литератури. Речник обухвата и технолошке и типолошке термине. Технолошки термини односе се на сировине и прављење стакла, израду предмета и оштећења на површини и

*Милица Крижанац, археолог, Шафхаузен-Београд

испод ње, настала деловањем различитих фактора средине где су предмети пронађени (корозија, ири-дација). Типолошки термини обухватају облике производа од стакла, са датавањима, израђиваних током антике и средњег века. Велики број одредница илустрован је цртежима; понекад – ако је реч о процесу производње или различитим облицима појединих типова посуда – илустрован је из више делова, који прилично допуњују описе. Овај циљ аутора не би био од изузетне важности за стручњаке који се баве стаклом ван грчког говорног под-ручја да овај методолошки приступ није обухватио све битне термине који се односе на израду античког и средњовековног стакла. Осим стручног избора термина, речник се одликује и концизношћу описа и изузетном прегледношћу одредница. Током истраживања старогрч-ке литературе аутори су се суочили с различитим пробле-мима као што је, на пример, избор једног од два термина или одбацивање погрешних термина који су због лакшег уочавања у речнику подвучени.

Иако ово није први речник о стакларству, написан на енглеском језику и доступан српским корисни-

цима, његови сажети описи термилошких одредница омогућили су настанак публикације која је невелика по броју страна, али садржи најважније појмове у вези с израдом, топљењем, украшавањем и облицима стаклених предмета насталих током тридесет векова.

У недостатку стандардизације термина на српском језику, из области стакларства, омогућено нам је да преузмемо из једног стручног речника термине на енглеском језику, избегавајући могућност да неке појаве произвољно именујемо српским терминима. Овакав речник представља леп пример, препоруку нашим стручњацима да у будућности уложе напор и напишу на српском језику први термилошки речник стакларства, за чиме свакако постоји прека потреба. Међутим, у плану је да се овај, за сада грчко-енглески и енглеско-грчки речник преведе и на српски језик. До појављивања српске верзије речника, у издању Завода за заштиту споменика културе у Краљеву, стручњацима у Србији остаје могућност коришћења ове одличне енглеско-грчке публикације.